

M HARUKI
MURAKAMI

Persoana întâi
singular

Traducere din limba japoneză
și note de Andreea Sion

POLIROM
2025

Cuprins

Perna de piatră	5
<i>Crème</i>	23
Charlie Parker interpretează bossa-nova.....	45
<i>With the Beatles</i>	63
Poeme pentru Yakult Swallows.....	107
<i>Carnaval</i>	129
Confesiunile unei maimuțe de Shinagawa	159
Persoana întâi singular	187

N-o interesa aproape deloc muzica formației Beatles. N-o pasiona nici jazzul. Asculta cu plăcere The Mantovani Orchestra, Percy Faith, Roger Williams, Andy Williams, Nat King Cole, adică ceea ce se putea numi muzica clasei de mijloc (pe vremea aceea, „clasa de mijloc“ nu era deloc un termen peiorativ). Acum s-ar spune muzică „ușoară“. Avea acasă o mulțime de discuri.

În acea după-amiază, a ales un disc și l-a pus la pick-up. Aveau în sufragerie o combină stereo foarte impunătoare. Ne-am sărutat pe canapea. Toată familia era plecată și noi eram singuri în casă. Sincer, într-o asemenea situație, nici nu-mi mai păsa ce fel de muzică ascultam.

Amintirile mele din vara anului 1965 sunt rochia albă, parfumul de citrice, senzația tactilă a sutienului cu întăritură de sârmă (pe vremea aceea, sutienele erau mai mult niște fortărețe decât piese de lenjerie intimă) și melodia „A Summer Place“, interpretată elegant de Percy Faith Orchestra. Chiar și acum, ori de câte ori mi se întâmplă să aud cântecul, îmi revine în minte canapeaua mare și moale.

În trecut fie zis, câțiva ani mai târziu, dirigintele clasei noastre s-a spânzurat de grinda de la ușa casei sale. (Cred că era în 1968, cam în același timp cu asasinarea președintelui Robert Kennedy). Era profesor de sociologie. Se zvonea că suicidul se datorase unui impas ideologic.

Impas ideologic?

Ei bine, da. La sfârșitul anilor '60, unii oameni își curmau zilele, simțind că ajunseseră într-o fundătură ideologică. E drept că nu se întâmpla chiar atât de des.

Mă cuprinde un sentiment straniu când mă gândesc la faptul că, în acea după-amiază de vară, în timp ce eu și prietena mea ne mângâiam stângaci pe canapea, cu frumoasa muzică a lui Percy Faith în fundal, profesorul nostru de sociologie se îndrepta cu pași mici spre sfârșitul său ideologic – sau, altfel spus, spre capătul funiei. Uneori mă simt chiar prost față de el. Dintre toți profesorii pe care îi cunoșteam, el era cel mai bun. Nu știu cât succes avea, dar se străduia întotdeauna să fie corect cu toți elevii clasei. Nu discutasem cu el niciodată în afara orelor, însă așa mi-l amintesc.

Anul 1965 a fost și el prielnic formației Beatles. Au lansat *I Feel Fine* în ianuarie, *Eight Days a Week* în martie, *Ticket to Ride* în mai, *Help!* în septembrie și *Yesterday* în octombrie, și toate au strălucit în topurile americane¹. Aveam senzația că, oriunde merg, aud numai cântecele lor. Părea că

1. Datele la care au fost lansate single-urile în Marea Britanie sunt: noiembrie 1964 – *I feel fine*, aprilie 1965 – *Ticket To Ride*, iulie 1965 – *Help!*, *Eight Days a Week* și *Yesterday* au fost lansate ca single-uri doar în SUA.

muzica lor ne împresurase, ca tapetul lipit pe toți pereții din jur.

Când nu erau melodiile lor la radio, erau The Rolling Stones cu „(I Can't Get No) Satisfaction“, sau The Byrds cu „Mr. Tambourine Man“, Temptations cu „My Girl“, The Righteous Brothers cu „You've Lost That Lovin' Feelin'“ și The Beach Boys cu „Help Me, Rhonda“. Diana Ross și The Supremes aveau și ei hituri în top, unul după altul. O muzică frumoasă și veselă curgea fără încetare din micul meu aparat de radio Panasonic. A fost un an extraordinar de bun pentru muzica pop.

Am auzit spunându-se că cea mai fericită perioadă din viața unui om este aceea în care cântecele pop îi intră în suflet. Poate e așa, poate nu. Poate că muzica pop e doar muzică pop și atât. Și poate că viața noastră nu e decât un obiect perisabil, frumos ornat.

Casa prietenei mele se afla în apropierea postului de radio Kōbe, cel pe care-l ascultam mereu. Tatăl ei importa, dacă nu cumva exporta, echipamente medicale. Nu știu detaliile. În orice caz, avea propria firmă și se descurca bine. Locuința lor era într-o pădurice de pini, aproape de mare. Am auzit că fusese casa de vacanță a unui om de afaceri, iar ei o cumpăraseră și o renovaseră. În acea după-amiază de vară, ramurile pinilor fremătau în briza mării.

Era decorul perfect pentru piesa „A Summer Place“.

Mulți ani mai târziu, într-o noapte, am văzut la televizor filmul cu același titlu. Actorii principali erau Troy Donahue și Sandra Dee, și era un film tipic despre dragostea unor tineri, făcut la Hollywood, destul de reușit pentru acest gen. Fusese lansat în 1959. Tema muzicală a filmului, compusă de Max Steiner, a fost reluată de Percy Faith Orchestra și a devenit hit – „A Summer Place“. În film apare o pădurice de pini pe țărm, care se leagănă în briza mării exact când, în cântec, e soloul de corn. Mie scena cu pinii fremătând în bătaia vântului mi s-a părut o metaforă pentru dorința sexuală copleșitoare a tinerilor. Dar s-ar putea să fie doar părerea mea, bazată pe un stereotip.

În film, Troy Donahue și Sandra Dee sunt și ei prinși în vârtejul pasiunilor și întâmpină tot felul de dificultăți din viața reală. Au loc mari neînțelegeri, urmate de mari împăcări. Câteva obstacole pier pur și simplu din calea lor, așa cum se ridică ceața, și în cele din urmă tinerii pot fi împreună și se căsătoresc. Pe vremea aceea, în filmele de la Hollywood, finalul fericit însemna negreșit căsătoria eroilor principali – practic, crearea unui cadru în care îndrăgostiții puteau face sex în mod legal. Dar, bineînțeles, eu și prietena mea nu ne-am căsătorit în final. La urma urmei,

eram doar doi liceeni care se sărutau cu multă stângăcie pe o canapea, ascultând în fundal „A Summer Place“.

— Știi? mi-a spus ea încetisor, parcă făcând o mărturisire. Eu sunt foarte geloasă de felul meu.

— Serios?

— Am vrut doar să te previn.

— Bine.

— Gelozia e uneori foarte dureroasă.

Am mângâiat-o pe păr, fără să spun nimic. Pe atunci încă nu-mi imaginam ce înseamnă să fii topit de gelozie, de unde vine și ce efecte are. Eram preocupat până peste cap de propriile-mi sentimente.

În treacăt fie spus, Troy Donahue era un star tânăr și foarte arătos, care s-a bucurat de succes la începutul anilor '60. Din păcate, mai târziu a avut mari probleme cu alcoolul și cu drogurile, n-a mai primit nici propuneri de roluri și, o vreme, ajunsese chiar fără adăpost. Se pare că și Sandra Dee s-a luptat multă vreme cu dependența de alcool. Donahue s-a însurat cu foarte populara actriță Suzanne Pleshette în 1964, dar au divorțat opt luni mai târziu; Dee s-a măritat cu cântărețul Bobby Darin în 1960 și au divorțat în 1967. Bineînțeles, fără nici o legătură cu trama filmului *A Summer Place*. Și nici cu soarta mea și a iubitei mele.

Prietena mea avea un frate mai mare și o soră mai mică. Sora ei era elevă în anul al doilea de gimnaziu, dar era cu vreo cinci centimetri mai înaltă decât prietena mea. Nu era deosebit de drăguță, așa cum se întâmplă cu orice fată care crește prea repede și e prea dezvoltată pentru vârsta ei. Purta niște ochelari cu lentile groase. Dar sora ei mai mare o îndrăgea. „Copila asta învață foarte bine“, îmi tot spunea. Fiindcă veni vorba, am impresia că notele prietenei mele nu erau *strălucite*. Erau, cel mai probabil, comparabile cu ale mele.

O dată am luat-o și pe sora ei și am mers toți trei la film. Nu avuseserăm încotro, nu mai știu din ce motiv. Filmul care rula era *Sunetul muzicii*. Sala era arhiplină și a trebuit să stăm în primul rând, la doi pași de ecranul imens. Îmi amintesc că mă dureau ochii când am plecat de acolo. Dar prietenei mele i-au plăcut enorm cântecele. Și-a cumpărat și discul cu muzica din film și l-a ascultat de nenumărate ori. Mie îmi plăcea mai mult *My Favorite Things*, de Johnny Coltrane, dar îmi dădeam seama că n-are nici un sens să-i spun asta, așa că am tăcut.

Sora ei mai mică nu părea să mă simpatizeze prea tare. Ori de câte ori ne întâlneam, mă privea cu o expresie bizară, complet lipsită de sentimente – ca și cum ar fi studiat o bucată de pește uscat uitată în fundul frigiderului cine știe de când,